

**Streszczenie pracy doktorskiej mgr Urszuli Stolarskiej pt.: „Kształtowanie diagnostyki neuropsychologicznej w procesie różnicowania zaburzeń psychogennych i organicznych u dzieci”**

*Wstęp.* Psychogenne niepadaczkowe napady drgawek stanowią 15-40% przypadków kierowanych na specjalistyczne badania w ośrodkach epileptologii. Złoty standard diagnozy medycznej ogranicza się obecnie do badania wideoEEG, które nie zawsze dostarcza jednoznacznych wyników. Brakuje standardu postępowania w procesie diagnozy psychologicznej, a także standardów leczenia. W zależności od szeregu czynników nawet u 60% pacjentów długofalowe rokowanie jest niepomyślne, szacuje się, że u ok 25% pacjentów choroba ma charakter przewlekły, ze średnim czasem trwania 7,7 lat.

*Cel pracy.* Ostatecznym celem pracy było stworzenie podstaw dla schematu postępowania („złotego standardu”) psychologicznej diagnozy różnicowej napadów psychogennych i zaburzeń organicznych u dzieci i młodzieży.

*Material.* Badaniami objęto łącznie 63 dzieci, w tym u 50 dzieci (w wieku 11,3-17,11 lat; 20 z napadami psychogennymi i 30 z napięciowymi bólami głowy) przeprowadzono cykl krótkoterminowej psychoterapii poznawczo-behawioralnej.

*Metody.* U wszystkich badanych dzieci zastosowano wywiad psychologiczny skonstruowany w oparciu o techniki psychologii sądowej oraz psychoterapii poznawczo-behawioralnej, badanie neuropsychologiczne (testy inteligencji Wechslera, Ravena, w wersjach odpowiednich do wieku; test Uczenia się 15 Słów Reya, Zeszyty Łuckiego, test Figury Złożonej Reya Osterrietha, test DUM – Diagnozowanie Uszkodzeń Mózgu do badania uczenia się wzrokowego; test D2 do badania procesów uwagi – zestaw prób do badania procesów poznawczych; próby fluencji słownej), badanie funkcjonowania emocjonalnego (test Jawnego Niepokoju Chojnowskiego i Skrzypek „Jaki jesteś?”, kwestionariusz EPQR Eysencka, test Apercepcji Tematycznej wersja z postaciami zwierząt, Test Zdań Niedokończonych J.Kostrzewskiego). Zastosowaną w tej pracy metodą leczenia była krótkoterminowa psychoterapia poznawczo-behawioralna. Poszukując neurofizjologicznych różnic pomiędzy pacjentami z zaburzeniami psychogennymi zastosowano badania potencjału P300.

*Wyniki.* Nie wykazano istotnych statystycznie różnic na poziomie neurofizjologicznym pomiędzy dziećmi z różnymi typami zaburzeń psychogennych. Badanie neuropsychologiczne okazało się niewystarczające jako samodzielna metoda diagnozy różnicowej napadów psychogennych i padaczkowych u dzieci. Bardziej efektywne w procesie diagnostycznym

okazało się badanie inteligencji ogólnej oraz rodzaju stosowanych mechanizmów obronnych, a także starannie przeprowadzony wywiad. Psychoterapia poznawczo-behawioralna okazała się skuteczną metodą leczenia zarówno w przypadku napięciowych bólów głowy jak i napadów psychogennych.

*Wnioski.* Parametry funkcjonowania emocjonalnego, mierzone za pomocą kwestionariuszy różnicują pacjentów z zaburzeniami psychogennymi od osób zdrowych.

Parametry endogenego potencjału P300 różnią się, lecz na poziomie poniżej założonego progu istotności statystycznej w grupach dzieci z różnymi typami zaburzeń psychogennych.

Krótkoterminowa psychoterapia poznawczo-behawioralna jest obiecującą metodą leczenia psychogennych napadów nie padaczkowych oraz napięciowych bólów głowy.

## Summary

*Introduction.* Psychogenic nonepileptic seizures constitute 15-40% of all cases directed to specialized epileptology diagnostic centers. The golden standard of the diagnosis consists of a videoEEG assessment, which doesn't always provide unequivocal results. At present we lack a psychological diagnostic standard, as well as treatment standards. Depending on various factors, the prognosis in up to 60% of patients is pessimistic, with around 25% becoming chronically ill, and 7,7 years being the medium time-course of the disease.

*Goal of the study.* Our final goal was to prepare a basis for the standards of the differential psychological diagnosis of psychogenic seizures and organic symptoms in children („golden standard”).

*Material.* We examined altogether 63 children, of which 50 patients (aged 11,3-17,11; 20 with psychogenic seizures and 30 with tension headache) underwent a cycle of short-term cognitive-behavioral psychotherapy.

*Methods.* All children were examined using a psychological interview based on techniques acquired from forensic psychology and cognitive-behavioral psychotherapy approaches, an extensive neuropsychological assessment (age appropriate Wechsler and/or Raven intelligence scales; the Rey 15 Words Learning Test; ‘Zeszyty Łuckiego’ – a set of clinical trials for neuropsychological assessment of memory, praxis and executive functioning; Rey Complex Figure Test; DUM test for the assessment of visual learning; D2 test assessing attention; verbal fluency trials), emotional functioning assessment (‘Jaki jesteś?’ an anxiety questionnaire by Chojnowski and Skrzypek, EPQR Eysenck personality questionnaire; Thematic Apperception test, Test Zdań Niedokończonych – an open question assessment method). Cognitive-behavioral psychotherapy was the treatment method used in this research. An evoked potential analysis (P300) was used in search of neurophysiological differences between various types of psychogenic disorders.

*Results.* No statistically significant differences were found in the neurophysiological examination between children with various types of psychogenic disorders. The neurophysiological examination, as a tool on its own, appears to be insufficient for the differential diagnosis of psychogenic and epileptic seizures in children. Assessment of the children's general intelligence and psychological defense mechanisms in addition to a precisely conducted psychological interview is a much more effective tool. Cognitive

behavioral psychotherapy appears to be an effective way of treatment both in case of tension headaches and psychogenic nonepileptic seizures.

*Conclusions.* The parameters of emotional functioning, as measured by questionnaires do differentiate patients with psychogenic disorders from the general population.

The parameters of the P300 evoked potential do differ, but below statistically relevant level in children with various types of psychogenic disorders.

Cognitive behavioral therapy is a promising treatment method of both psychogenic seizure disorder and tension headache.